

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (Inserate)** se plačuje od četrstopne peti vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 189.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 20. avgusta 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Šusteršičeva politika.

Gotovo bode zanimalo našo politično javnost, da se znamenja nezadovoljnosti v klerikalnem taboru na Slovenskem množe. Predvčeršnjim je priobčil nek član kranjske klerikalne stranke v graškem klerikalnem glasilu („Volksblatt“) članek, ki se bavi s Šusteršičevo politiko sicer v znanem ljubljanskem uljudnem tonu, a je v marsikaterem oziru zelo poučljiv. Članek se glasi:

Z velikim nezadovoljstvom zaslednjem vabanque politiko načelnika slovenske ljudske stranke in z menoj velika množica inteligentnih somišljenikov slov. kršč. socialne stranke. Že pogostoma sem hotel prijeti pero v roke, toda zmiraj me je zadrževala misel, da ni v interesu stranke, (pač pa stvari) da razkrinkam Šusteršičevo, v najvišji meri osebno politiko, kajti on je še zmiraj merodajni vodja in načelnik državnoz. Šusteršič-kluba. V ostalem pa je bil tudi — vsaj doslej — hud pregrešek, ako se ni priznal vsakega nenspeha za velik uspeh. Toda izjava dr. Šusteršičeva v „Zeit“ — ki je njegovo osebno glasilo? — k akciji prof. Glombinjskega me sili, da se zatečem k vašemu uredništvu, znabiti bodo nekatere vrstice v „Volksblattu“ o resničnem mišljenju našega dobrega krščanskega ljudstva končale samomorilno zagrajevalno politiko jedne same osebe. Jaz mislim in verujem, da niso še vsi generali drugače dobro organizirane stranke slepi. Ali pa so v merodajnih krogih res že mnenja, da naj se zaleti cela čreda z vodnikom vred v prepad? Obstrukcija, odpoved pri splošnem avstrijsk. katoliškem shodu, ultranacionalno delovanje narodno skoro brezspolnega vodje, ki je nastalo čez noč — vse to pa le zaradi tega, ker se ni nasitilo že bolehnih čistizelnosti jednega posameznika!

Gotovo ni res, kakor se je poročalo „Reichspost“, da množice volilcev odobravajo obstrukcijo; sicer res ne more eden ali drugi vodja zaradi naklonjenosti dr. Šusteršiča javno obstrukcije obsojati, toda velika večina s strahom zasleduje manjšanje ugleda stranke pri visokih krogih in centralnih uradih zaradi justamentnega tiranja nesrečne politike.

Pa k Šusteršičevi izjavi v „Zeit“, ki pomenja novi „obrat“. Za delazmožnost državnega zbora stavi tri pogoje: 1. delovanje češkega deželnega zbora; 2. zadovoljivo rešitev kmečkega vprašanja v Bosni; 3. ureditev vprašanja glede italj. pravne fakultete. Zadovoljivo rešitev teh vprašanj bi si le želeli v patrijotično-avstr. duhu in gotovo se bode za njo potrudila Bienerthova vlada tudi brez Šusteršičevih nasvetov. Gotovo pa bodo stranke skrbele za to, da bodo nesebično v interesu in koristi parlamenta kakor tudi države in narodov, ki v tej državi stanujejo, sodelovale. Pravimo nesebično, to je predpogoj vseh predpogojev, tudi onih, katere je stavil predsednik Šusteršičevega kluba. Nočemo preiskovati, ali misli predsednik takozvane slovenske „konservativne“ stranke (Ta pasus kaže pet do krogov, odkoder je bil poslan V. članek. Op. uredn.) resno z omenjenimi tremi pogoji, kajti ravno 1. točka glede delovanja češkega deželnega zbora leži popolnoma izven njegovega delokroga, to tem bolj, ker smo imeli priliko opaziti, da so vedeli češki poslanci s skoraj ljubosumno pazljivostjo sami čuvati agende češkega deželnega zbora in niso dali besede niti lastnim izvenčeškim rojakom. Nasprotno, mi se bojimo samo jednega: Vsi ti glavni pogoji za delazmožnost parlamenta se morejo le izpolniti potom pomirjevalne akcije osrednje vlade in če so stranke zares dobre volje; poleg glavnih pogojev pa se lahko stavijo stranski

pogoji, ki so tvorili motiv omenjenih glavnih pogojev in pa obstrukcije. Upamo, da se ne bomo napačno razumeli — ali vendar? Odkrito priznamo, da imamo pred očmi ministerski stolec, na katerega bi rad sedel dr. Šusteršič in čast tajnega svetnika bi bila plačilo za odkup bosanskih kmetov. Pri nas je namreč ravno kmetstvo ljudstvo pri razpravah o bosanskem kmečkem vprašanju z začudenjem konstatalo, da dr. Šusteršič ne kaže one vneme, katero je ravno zadnji čas v tako obilni meri Bošnjakom posvetil, tudi za domače kmete, če je sploh ta vnema kedaj eksistirala. Koliko bi bilo tu treba popraviti in nadomestiti — toda princip, da je vsakdo sebi najbližji, se postavlja na glavo, ker dr. Šusteršič tako želi. Mi ne moremo razumeti, kako more napadati dr. Šusteršič, kateri se ima zahvaliti za svojo politično karijero samo ženijalnemu cerkvenemu knezu kardinalu Misiji, zavoljo odkupa bosanskih kmetov konservativnega slovenskega finančnega ministra in ga hoče celo vreči. Ali ta ponesrečeni napad ni tudi obrnjen proti kroni? Toraj krščansko in patrijotično mišljenje do — preklica! In k temu surov, sprostaški ton. Jedna okolščina ga sicer oprošča: dosedajna praksa v ožji domačiji! Oster ton, blatenje osebne časti političnega nasprotnika je edino Šusteršičeva zasluga. In kako si upa Š. tako nekrščanski Bilinjskega prijemati zaradi Lanczyjeve oderaške banke, dočim na napade drž. posl. Hribarja z dne 20. jun. t. l. zaradi provizij pri „Ljudski posojilnici“, čije ravnatelj jedr. Šusteršič, ni dal odgovora? Zakaj drugače vsemogočni diktator, kateri trpi poleg sebe le brezpogojne kimovce in poriva na stran skušene somišljenike, ni odgovoril na očitek parlamentarnih laži

(Bienerthova prezidijalna izjava dne 8. julija)?

Upi, katere je stavil Misija na svojega protežiranca, katerega je npejljal v najvišjih krogih, se ne izpolnujejo . . . Sedaj se je bati, da je vrhunec (strankine moči) vsled korupcije v konservativnem taboru (principi postranska, kričanje in prazne besede glavna stvar) in vsled pridnega, smotrenega dela nasprotnikov, katerega odlikuje stvarno znanje, že prekoračen, to tem bolj, ker so nekvalificirani napadi na vero v nasprotnem časopisu zginili in inserira celo dr. Šusteršič svojo pisarno v ateističnem „Slovenskem Narodu“! Kratko malo: stranka na Kranjskem si bode morala izvoliti boljšega vodjo, kateremu bo ležala na srcu stvar in ničesar drugega.“

Po še nekaterih krepkih napadih na Šusteršiča in zagovoru Bienerthove vlade sklepa člankar: Z žalostjo opazamo, da hočejo hoditi Hribar, Ploj in tovariši po lastnih potih izven diktature in terorizma Šusteršičeve stranke. „Slovenec“ je začel zadnje dni nerovno delati za edinost med jugoslovanskima kluboma. Drugače pa v teh razmerah ne more postati — samo reformatio in capite et membris more pomagati.“

Dasi se z vsemi izvajanji tega očividno konserv. člankarja ne strinjamo, je vendar kakor rečeno zanimivo zasledovati politično mišljenje naših konservativnih in korupcijo takozvanih krščansko-socialnih krogov. „Slovenec“ na članek ni vedel ničesar drugega odgovoriti, kakor da ga je pisal „popoln norc“ in je še pristavil nekaj prav ordinarnih psov. S tem je pa samo to potrdil, kar izvaja člankar o Šusteršičevem tonu . . . Marsikaj drugega pa potrjujejo dejanja. Nasprotje med Š. izjavo v „Zeit“ in pisavo „Slovenčev“ je pa „Narodni Dnevnik“ že

LISTEK.

Stara Izergil.

Ruski spisal Maksim Gorki. — Preložil Fedor Gradišnik.

I.

Naslednje pripovedi sem slišal pod Akkermanom na morski obali Besarabije.

Nekega večera je šla skupina Moldavcev, med katerimi sem delal tudi jaz, po dokončani trgatvi proti morski obali. Samo jaz in stara Izergil sva ostala med trtami, ki so naju gosto zakrivale. Ležala sva na zemlji in zrla za ljudmi, ki so izginjali po griču navzdol v gostem zelenju in v nočni temi.

Med smehom in petjem so šli dalje; ogoreli možki z dolgimi, do pleč visečimi kodri in z gostimi, črnimi bradami, so nosili kratke sukniče in široke hlače. Žene in deklice, ki so bile istotako od vetra in solnca ogorele, so imele svetle in modre oči in vitke

postave. Njih razpletene, svilnate lase je dičil zlat nakit, s katerim se je igraval topli in lahni veter. Ta veter je enakomerno naraščal in padal; včasih pa je bilo, kot da se jezi radi nevidne zapreke. Nakrat pa se je razljutil in razpletal lase devojk v fantastične oblike. To je delalo ženske čudne in čarobne. Vedno bolj so se oddaljevale od naju, a noč in fantazija sta jih delala vedno krasnejše.

Nekdo je sviral na gosli, deklica je pela z mehkim altom, čul se je smeh . . . in vsi ti glasovi so tvorili nekaj skrivnostnega, kar je fantastično plavalo v zraku in spremljalo človeške postave, ki so se v mraku le težko še razločevale, na njihovem potu.

Zrak je bil nasičen z ostrim vzduhom morja in z gostim izhlapevanjem zemlje, ki je bila napolnjena z deževnico. Še vedno so plavali po nebu čudni oblaki, bujni in nenavadni, zdaj mehki kakor dim, sivi in pepeljasto plavi, zdaj ostrji kakor skalni odlomki, črni in temni.

Izmed njih so blesteli nežni, temno-modri deli neba, posejani z zlatimi zvezdicami. In vse: ti glasovi, ta vonj, oblaki in ljudje — vse to se je združilo v čudežno harmonijo, da je bilo videti kot scenerijo krasne bajke. Vse je bilo divno in harmonično, a zdelo se je, da ne more rasti in da umira, ker je bilo premalo šuma, živnega nervoznega šuma; da, iz dalje prihajajoči glasovi so postajali vedno slabiji in slednjič so se izlili v bolestno stokanje in hrepeneče vzdihovanje.

V meni so se vzbudile čudežne želje. Želel sem si, da bi bil prah in da me veter raznese na vse kraje; zahotelo se mi je, da se razlijem kakor topla reka po stepi in da se dvignem do neba kakor opalna megla; zaželel sem si, da izpolnim z vsem svojim bitjem ta čarobni, bolni večer in bilo mi je nekako turobno . . . Bog ve, zakaj!

„Zakaj nisi šel z njimi?“ je dejala starka.

Starost jo je sključila, njene nekoč

črne oči so bile medle in solzne.

Njen suhi glas je donel čudno, hreščal je, kot da govori starka s kostmi.

„Ne ljubi se mi!“ sem odgovoril. „Da, da! Vi Rusi se že rodite kot starci! Mrki ste kakor satan! Ti si še tako mlad in močan, in vendar se te naše deklice boje!“

Mesec je izšel. Njegova plošča je bila velika, krvavordeča in razsvetljeval je daljno stepo, na kateri je našlo že toliko ljudi svojo smrt. Popila je v teku časa toliko človeške krvi in postala je plodovita in razkošna.

Od morskega obrežja sem je donelo: zdaj glasovi gosel, zdaj smeh deklet, potem zopet mehka baritonska pesem mladeniča, in vse to se je združilo s tihim, enakomernim pljuskanjem morskih valov ob obrežje.

„Poglej, tamkaj gre Larra!“

S tresočo roko je kazala starka preko stepe, nad katero so plavale sence oblakov. In ko sem pogledal tja,

pribil. Resnično, dokler ne bode v klerik. stranki reformacije, bode z njo vsako narodu koristno delo neizmerno težavno in zvezano samo z velikim samozatajevanjem in žrtvami naprednjakov.

Politična kronika.

z Zvišanje državnega davka na pivo odpade. Potrjuje se, da ministerski svet ni sprejel tega zvišanja. Finančni minister Bilinjski bode torej prisiljen svoj finančni načrt spremeniti. Govori se o upeljavi davka na vžigalice ali celo monopola za vžigalice. Nadalje se skuša poiskati novih virov pri različnih pristojbinah. Vsled tega, ker odpade zvišanje državnega davka na pivo, bode zmanjkalo za državno blagajno po finančnem načrtu Bilinjskijevem 29 milijonov kron. Treba bode torej po stari navadi — to se že kaže — zopet obdačiti najširše in najsiromašnejše sloje ljudstva. Način se bode že našel. Samo če se gospodje ne zaračunijo!

z O akciji prof. Glombinjskega pravi tržaška „Edinost“: Resno besedo na adresu Poljakov! Oni se bili doslej vedno, ki so podpirali vsaki vladni zistem, a kadar je prihajalo do težkih kriz, so bili zopet oni, ki so prirejali rešilne akcije in so reševali — pozicijo Nemcev. Istotako je sedaj. Zopet se trudi Poljak Glombinski. In zopet nam govore, da gre za rešitev parlamenta, v resnici pa gre za rešitev Bienertrove vlade iz zagate, v katero je zašla, in za rešitev hegemonije Nemcev!

Sploh pa je naravnost poniževalno in neizmerno škodljivo za pozicijo avstrijskega Slovanstva, da so ob vsaki težki krizi ravno Slovani oni, ki vabijo na pomirjenje. S tem vzbujamo le v protivnikih uverjenje, da se čutimo slabe, da želimo miru. To pa je v političnem boju veliko strateško in taktično zlo. Naj le Poljaki enkrat prepuste Nemcem, da ti začnejo z vabili na pomirjenje.

Tako bodo mogli Poljaki res mnogo storiti za rešitev parlamenta; toda ne morda od kake priložnosti mu notranje organične hibe, ampak od vnanje sile, ki neprestano razdejavajočo poseza v njegov mehanizem: od sedanjega vladnega zistema. Poljaki naj se ne eksponirajo več za ta zistem, ampak naj se enostavno pridružijo ostalim slovanskim strankam in kriza bo rešena v parlamentarnem ustavnem smislu! Vzrok krizi se zruši, parlament bo osvobojen in odprta mu bode pot, da pokaže, da

sem videl eno, ki je bila mnogo temnejša in večja in ki je hitela mnogo hitreje kot druge. Bila je to senca velikega, tik nad zemljo plavajočega oblaka.

„Jaz ne vidim ničesar“, sem odgovoril.

„Potem vidiš slabše kot stara žena! Le poglej tisto črno, ki leta preko stepe!“

Pogledal sem še enkrat in videl nisem drugega kot senco.

„To je senca! Kako moreš to imenovati Larra?“

„Zato ker je to on. Sedaj je postal že senca — čas je že! On živi že tisočletja, solnce je izsušilo njegovo telo, kri in kosti in veter jih je razpršil. Bog ga je kaznoval radi njegovega napuha.“

„Pripoveduj mi, kako se je to zgodilo“, sem jo prosil, sluteč, da bom slišal eno izmed onih pripovedk, ki jih je izmislila stepa.

In pripovedovala mi je nastopno povest: (Dalje prih.)

korak od parlamenta kurij in privilegijev do parlamenta z demokratičnimi principi je vendar-le velik napredek.

z „Frankfurter Zeitung“ o dunajskih demonstracijah. Veliki in ugledni list piše: „To, kar se je dogodilo na Dunaju in v njegovi okolici, je prava sramota za nemški narod in je samo pripravno za to, da poniža Nemce, ako branijo nekaterim češkim delavcem izlet v prirodo... To tudi niso bile demonstracije, temveč napad s kamernjem...“ Celjski in ptujski Nemci si naj tudi zapomnijo te besede!

Drobne politične novice.

z Kristijani v turški armadi. Na odredbo novega ministra se je te dni pričelo z nabori kristjanov, ki so za vojaško službo sposobni. (Doselej niso služili v turški armadi kristjani, za kar so morali plačevati poseben davek.) Kristjani morajo služiti od 20.—45. leta in sicer 3 leta redno, 3 leta v rezervi, 8 let v deželni brambi in ostanek v črni vojski.

Mirovina bivšega perzijskega šaha. Nova perzijska vlada je določila bivšemu perzijskemu šahu mirovino v znesku 306 tisoč kron pod pogojem, da ne bode v deželi skušal snovati zarot in da pridejo kronine dragocenosti, ki imajo neizmerno vrednost, v posest nove vlade.

Sporazum med Nemci in Čehi v češkem dež. zboru. Iz Dunaja poročajo, da namerava vlada koj po 1. septembru sklicati konferenco delegatov češkega in nemškega kluba v češkem deželnem zboru, na kateri bi se razpravljalo o sporazumu med Nemci in Čehi v tej korporaciji. Konference se udeleži tudi finančni minister Bilinjski, kateri bode govoril o finančni bedi dežel.

Dnevna kronika.

a Spomin na Vilagoš. Baš je minilo 67 let, odkar so bili podali Madjari pod vodstvom Görgeya pri Vilagošu Rusom. Znano je, da so takrat Madjari rekli, da se pač podajo Rusom, nikoli pa ne Avstrijem. In res je poveljnik grof Rüdiger zapovedal, da se morajo vsi avstrijski oficirji, prideljeni ruskim četam, za ta čas odstraniti z bojišča. Stotnik Schröder je začuden vprašal, kaj bi to značilo? Rüdiger mu je odgovoril: „Saj veste, da je Görgey pripravljn še na eno krvavo bitko, ako se mu ne ugodí. Če bi torej Madjari videli bele uniforme krog mene, bi mislili na izdajstvo z naše strani in možno je, da bi se stvar za nas še v zadnjem trenutku slabo preokrenila. Ali ker Vas poznam gospod stotnik ter, ker nosite kot oficir-inženier modro suknjo, ostanite pri predaji navzoč.“ Tako je stotnik Schröder edini očividec tega zgodovinskega, pomenljivega dejstva. To je izborno opisal v „Österreichische Rundschau“.

o Zaslužen odgovor. „Slovenec“ je porabil tudi krapinsko slavnost, katere se je udeležil ljubljanski župan Hribar, da tega napade in oblati, češ, da mu je v Krapini zaklical samo jeden Slovenec „živijo“. Hrvati bi kaj tacega ne učinili. — „Obzor“ pa piše: „Kar imata „Slovenec“ in njegov dopisnik proti Hribarju kot slovenskemu politiku in svojemu nasprotniku, v to se mi ne vtikamo, to je njuna domača stvar. Moramo pa povdarjati, da so Hrvati klicali in da bodo vedno klicali Hribarju „živijo“ ne samo v Krapini, temveč širom domovine, kjerkoli se bode pokazal, ker spoštujemo v njem odličnega slovenskega rodoljuba, navdušenega boritelja hrvaško-slovenske in slovanske vzajemnosti ter dičnega in neustrašnega župana bele Ljubljane. Živijo Hribar!“ „Slovenca“ prav privoščimo to zaslužno in temejito brco najuglednejšega hrvaškega ista.

o Japonski manevri. Minule dni so imeli na Japonskem velike vojne manevre. Pešci so grozno trpeli vsled

napornih pohodov. Neznosna vročina je zahtevala med moštvom neizmerno veliko žrtev. Samo pri jedni vaji posadke iz Osaka je padla cela stotnja ljudi. V Takasakiju in Hamamatsu je padlo 42 mož. Japonska javnost se prav nič ne razburja zaradi teh vesti, temveč jih smatra za naravne, češ, da se moštvo mora utrditi za vojno.

o Nove turške znamke bodo kmalo uvedene, kajti stare, s sliko Abdul Hamida, pohajajo. Nov denar so pa Turki že takoj po prevratu dobili.

o Razpust hrvaškega sabora. V političnih krogih v Budimpešti se govori, da bode sedanjí hrvaški sabor, ki še niti ni imel prilike poslovati, razpuščen meseca septembra. Za časa pripravljanja novih volitev hoče Rauch konstituirati svojo „ustavno“ stranko.

o Grozna vročina vlada v Parizu. Tisoče in tisoče ljudi zapušča mesto; na kolodvorih nimajo toliko vozov, da bi mogli odpraviti vse potnike.

Štajerske novice.

v Slovenska kmetijska šola v Št. Jurju ob j. ž. bode otvorjena 15. okt. t. l. Znano je že dovolj, kako krvavo potrebo smo občutili spodnještajerski Slovenci po takem zavodu. Tej potrebi bode sedaj nekoliko odpomagano. Kmetiskim sinovom ne bode treba več pohajati v Grottenhof in Maribor, kjer bi bili le Nemcem v zasmeh in sebi samim na jezo. Ne bo treba več nekaj let posedati po šolskih klopeh, ampak dana je našim mladeničem priložnost, se v enem letu dokaj izuriti v stroki. Ponk se bo vršil namreč na strogo narodni podlagi, v narodnem slovenskem jeziku. Predmeti, ki se bodo predavali so: živinoreja, mlekarstvo, travništvo, poljedelstvo, sadjarstvo in gospodarstvo.

Upamo, da ne bode manjkalo naprednih kmetovalcev, ki bodo radi pomagali svojim godnim sinovom do boljše bodočnosti. Tem potom opozarjamo naše vrlo učiteljstvo, dijaštvo, sploh vse, kar se čuti zavednim, da vzpodbuja kmetovalce k strokovni izobrazbi. Razviti bi se morala bujna agitacija v to svrhu, da tudi nasprotniki uvidijo, kako potrebna nam je bila taka narodna šola. Mislimo, da tudi naše duhovstvo ne bo začutilo žalostne potrebe, v zadnjem trenutku svoje narodne pomoči ne samo odkloniti, ampak celo odločno proti delovati. Radi vzprejemnih pogojev opozarjamo na oglas v jutrišnjem listu, ter prosimo še enkrat, da vsakdo živahno deluje za stvar.

v Velika elektrarna za Savinsko dolino. Nemški isti poročajo: „Ljubeznjiva Šaleška dolina, vsporednica Savinske doline, štaj. hmeljnika, krije v sebi neizmerno bogastvo na premoğu in sicer v taki množini kakor noben drug premogovnik. Na temelju dosedanjih poskusov je ta premog posebno pripraven za dobivanje plina; sedaj pa se hoče del teh velikanskih premogovnih zalog porabiti za električne svrhe. V najbližjem času se bode sezidala blizu škalskega rudnika v Pasji vasi velika električna centrala, ki bode dane ugodne pogoje (premog) izrabljala in oddajala električno silo vsled racionalnega obrata zelo po ceni. Dobivali pa ne bodo samo vsi večji kraji in že obstoječe tovarne električne sile v obliki luči in gonilnega sredstva temveč se bodo privabili tuji podjetniki, da se naj ozirajo na Savinsko dolino vsled te ugodne okoliščine. Pogajanja so že v teku; pričakovati je, da bo državna železnica posvetila v interesu novih ustanovitev in v lastno korist celi zadevi vso pozornost. Že naslednje dni bodeta prosila inženirja Rathaüsky in Reinisch za komisijonelni ogled. Najprej se bodo napravile priprave za proizvodnjanje 12 tisoč konjskih sil, a se bode to sčasoma razširilo na 50 tisoč.“ Tako se nam godi Slovincem: naravno bogatstvo naše

zemlje izkoriščajo podjetni tuici. Nova taka tovarniška podjetja v Savinski dolini bodo sicer povišala promet, koristila morda tudi deloma našim trgovcem in obrtnikom, dala priložnost za delo in zaslužek, a trpeli bodo nedvomno naši kmečki posestniki vsled pomanjkanja in draženja delavnih sil in trpeli bodeмо narodno znatno škodo. Na vodno in premogovno bogastvo Savinske in Šaleške doline se je že opozarjalo naš kapital, a kaj, ko ni podjetnosti in dosti krat tudi znanja. Tuji germanizirajoči industriji se bodeмо pa konečno vendar morali upreti z lastno industrijo, druge pomoči ni. Kako pa bodeмо to vprašeno rešili, to bode delo še celega desetletja ali morda celo več.

v Nemški spreved skozi Gaberje. Poroča se nam, da nameravajo celjski Nemci prirediti v nedeljo dne 5. sept. veliko ljudsko veselico pri Bobnarju v Sp. Hudinji in ob tej priliki prirediti spreved z godbo od Nemškega doma skozi Gaberje do Bobnarja. Baje jim je dal že g. Zoffal, ki sedaj uraduje mesto glavarja, kateri je na dopustu, dovoljenje za to izzivanje. Pozivamo okoliški obč. urad, da se pouči, kaj je na tem resnice in potem takoj ukrene potrebne korake. Tako daleč se nismo, da bi se dali na lastnih tleh od celjskih nemškutarjev izzivati!

v Dr. Ludvik Gumpłowicz. Včeraj dopoldne se je zastrupil v Gradcu s svojo ženo vred znameniti profesor prava in učenjak dr. Ludvik Gumpłowicz. 71 letni mož je pred prilično poldrugim letom zbolel na nekem tvorju, ki se mu je napravil na jeziku. Bolezen je že močno napredovala, ko se je odločil za zdravljenje, ki je pa bilo brezuspešno in je Gumpłowicz nazadnje uvidel, da ni rešitve. Njegova žena je bila tudi že dolgo težko bolna in je morala ležati; povrh tega jo je zadnje mesece mučila očesna bolezen. Njen mož, s katerim je živela 46 let v naj-srečnejšem zakonu, jo je z največjo skrbjo v kljub lastnim bolečinam negoval in ji čital danzadnem iz raznih knjig in časopisov. Ker pa mu je zadnji čas odpovedal bolni jezik službo, je moralo to izostati in učenjak je bil od dne do dne bolj potr. Končno je še uredil vse svoje zadeve, določil natančno vse glede pogreba, poklical sina, dr. Ladislava Gumpłowicza, ki živi kot zasebni učenjak v Švici, domu in nato je včeraj dopoldne v sinovi odsotnosti šel z ženo, katere ni maral same zapustiti, prostovoljno v smrt. Znameniti učenjak, čegar socijologična dela so izven Avstrije bolj znana kot doma, že od l. 1907 ni več predaval, a zapustil je pri svojih nekdanjih slušateljih najlepši spomin. — Dr. Ludvik Gumpłowicz izhaja iz stare židovske rodbine v Krakovem; v svoji mladosti je bil politik in žurnalist, pozneje pa se je izključno bavil z vedo; l. 1875 se je habilitiral na graškem vseučilišču in tamkaj tudi ostal, Gumpłowicz je ostal svoji socijalni teoriji do smrti zvest: Ko je videl da ne more več spolnjevati svojih dolžnosti v življenju, v člov. družbi, je prostovoljno umrl.

v Valerian Spružina, mehanik v Ptujju ni upravičen, kakor trdi mati, sprejemati denarja v njenem imenu. Njegova mati svari resno pred njim, kajti ona ne jamči v nobenem slučaju za njegove dolgove.

v Duhovita „Marb. Zeitung“ je iztuhala, da je v nemškem mestu Wiesbaden največ oslov namreč okroglih 800. Kaj jej je pravzaprav povod k temu ne vemo, a čudno je vsekakor, da kar na mah ubere to struno. Aber, warum denn in die Ferne schweifen...?

v Konj si je zlomil nogo pri Hajdinu na Dravskem polju. Dogodilo se je to na že znanem mestu, kjer je našel pred nekoliko dnevi smrt polkovni zdrav-

nik Dr. Sommer. Knez Liechtenstein je namreč besnel s svojim avtomobilom iz Ptuja v Maribor. Kar se prestraši upreženi konj, skoči v cestni jarek, pade ter si zlomi nogo. Takrat pa Liechtenstein ni storil kakor delajo drugi plemiči, marveč izstopil je, poizvedel po škodi, plačal, ter nekoliko lajši šel.

v Bratje celjski sokoli! Udeležite se danes večer ob 8. uri za izlet v Št. Jur ob j. ž. (prihodnja nedelja) redovnih vaj v sokolski telovadnici. V nedeljo odhod z poštnim vlakom ob pol 4. uri popoldne.

v Snujmo ljudske knjižnice! Pod tem naslovom izda „Prosveta“ novi seznam za ljudske knjižnice primernih knjig v drugem spopolnjenem in povečanem natisu. Seznam izide začetkom prihodnjega meseca.

v Imenovanje v veterinarski službi. Okrajni živinozdravnik J. Fritz v Liezenu je imenovan za nadzdravnika, veterinarska asistenta Jurij Gaš v Celju in Emil Bräunlich v Gröbmingu pa za okrajna živinozdravnika.

v Dvorni svetnik Trauc, ki je svršil svoje 74. leto, je umrl v Hartbergu. Pokojnik je bil nazadnje predstojnik tehniškega oddelka v trgovskem ministerstvu.

v Pretep. Minulo nedeljo se je vršilo v Klancu pri Dobrni slovesno-cerkveno opravilo. Pozneje je nastal pretep, tekom katerega so neki pretepači nbili kmeta Audiča. Ta žalostni dogodek seve takoj porabi celjska „vah-tarica“, da piše o slovenski bestijalnosti. Kdo se ne smeje? Kje je bestijalnost doma, kažejo najbolj zadnji dunajski in lanski septemberski dogodki. — Nemška žegnanja pa so zaradi pretepa itak na glas. Septemberski dogodki v Ptujju so še vrh tega dokazali, da celo akademično izobraženi Nemci niso le suroveži temveč tudi čisto navadni tati in pocestni roparji. Torej „vah-tarica“, pometaj pred svojim pragom!

v Tisti poslanec Meško, ki je na shodu pri sv. Bolfenku pokazal zbranim volilcem — figo, je še tudi na drugi način kazal svojo izobraženost. Tako je nazival nekega kmeta, velikega posestnika, „vagabund“, druge je pital z divjaki, norci itd. navsezadnje pa jim je pokazal „dolgi nos“. Škoda, da nismo imeli fotografa! „Kmečka zveza“ je lahko ponosna na tega izobraženega poslanca ki se bede sicer tudi moral za ta čin zagovarjati pred sodiščem.

v Hrastniške novice. I. 17. tm. smo pokopali na Dolu g. Ivana Plaznika, rojenega iz stare hrastniške rodovine. Bil je imeniten lovec. Prejšnje čase je sodeloval pri slov. pevskem društvu. Njegova služba pri znanemu Burgerju ga je prisilila do odpadništva. Pred krsto je bil venec s frankfurtarskim trakom, na grobu so mu peli nemčurji. Obžalujemo njegove sorodnike.

II. Veteranci in gasilci obhajajo cesarjev rojstni dan. Lojzek je zares krasno razsvetlil okna, kar je tudi pričakovati od njegove požrtvovalnosti. To je lepo.

III. Slovenski zdravnik, dr. Branko Žizek se je povrnil v Hrastnik ter zopet redno ordinira. Imenovani je tudi izvrsten zobozdravnik.

v Hrastniška pošta. Hrastniška dolina z okoliškimi vasi šteje kakih 4—5 tisoč prebivalcev; ves promet, vsa trgovina je koncentrirana v severnem delu te doline. Navadno imajo kraji s tolikim prebivalstvom v naši kulturni Avstriji svojo pošto, mi pa ne. Pošta, namenjena Hrastničanom, se nahaja v občini Sv. Krištof. Pred kratkim letom smo vložili na trboveljsko občino prošnjo z več sto podpisi, naj bi nam ta ista pripomogla do lastne pošte. Ali se je dozdej kaj storilo, nam je neznano.

a Prvi mladinski shod se je vršil preteklo nedeljo v Šibeniku pri

Št. Jurju ob Juž. žel. v prostorih g. Ferleža ob precej lepi udeležbi. — Zborovanje je otvoril predsednik mladeniške organizacije mladenič Oset tar je v krepkih in jedrnatih besedah orisal namen in pomen „Zveze napredne mladine“. Nato je pozdravil g. Drofenik zborovanju prisostujoča gosta iz tužnega ter po toči silno prizadetega ormoškega okraja gg. ekonoma Škrleca in Križaniča in želei končno snujoči se mladinski organizaciji najboljših uspehov. — Gg. Škrlec in Križanič sta v poljudnih besedah opisala grozno nesrečo, katero je prizadela toča ormoškemu okraju. Zborovalci so z velikim zanimanjem poslušali govornika, ko sta poročala v kakem bednem in siromašnem stanju se nahajajo sedaj ti nesrečni ljudje. Pozdravljala sta tudi ustanovitev mladeniške organizacije in obljubila delovati v svojem kraju za ureznicenje načel, ki si jih stavi „Zveza“ v nalogo. — V prilog mladinske organizacije sta spregovorila tudi konečno še gg. Kveder in Kunej, na kar se je izvolil pododbor „Zveze napredne mladine“, ki se je konstituiral sledeče: Predsednik Drogenik Josip, podpredsednica Gobec Lizika, v odbor so se pa izvolili naslednji fantje in dekleta: Šuster Janko, Puncer Viktor, Vuga Ed., Ferlež Terezika, Mahne J., Ferlež Fr., Nendl Malčka, Škoberne Fr., Teichmeister Rezika in Mastnak Karl. — Novi odbor nam je porok za uspešen razvoj mladeniške organizacije v našem kraju in mu kličemo kot prvemu pododboru: le krepko naprej za boljšo bodočnost našega naroda — za slovensko-napredno mladino!

v Napad na gimnazijce. V sredo zvečer sta bila napadena dva gimnazijca iz Ptuja, dečka desetih in dvajsetih let v Mestnem vrtu kraj Ptuja. Ko sta se nahajala blizu nekega grmovja, je hipoma začelo padati na nju kamenje. Komaj sta se rešila za bližnje drevo. Ptuj! Ptuj!

v Usnjari Pirih na Ptujju je rešil gotove smrti v Dravi trgovskega pomočnika Hutterja. Deželni cesarski namestnik mu je zbog hrabrega čina izrekel svoje priznanje.

v Mestna občina ptujška ima, kakor se zdi, samo za sulferajn, Štajerca in Südmarko denar, za potrebne in občekoristne stvari jej ga pa vedno primanjkuje. Tu se je zopet pokazalo, ko ni mogla za otroško zavetišče več zbernjati kakor 1500 kron. Sedaj so naklonili ta denar društvu za otroško varstvo.

a Slov. Bistrica. Kakor smo že poročali, se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. v našem mestu velika ljudska veselica. Ker je izid te prireditve eminentne važnosti za razvoj takajšnjega narodnega življenja, pričakujemo, da nas posetijo ta dan vsi zavedni Slovenci naše okolice. In tega se nadejamo tembolj, ker so se našli brezvestneži, ki so nam v zadnjem trenutku začeli polena metati pod noge. Zato apeliramo na vso okolico: 22. t. m. vse na noge in v Slov. Bistrico! Na veselo svidenje ob 3. uri v „Avstriji“!

o Rogaska Slatina. Dolgoletni poveljnik tukajšnjega oficirskega zdravilišča, major Gajšek pl. Sotladolski je v zvezi z ravnateljstvom deželnega zdravilišča priredil krasno uspelo slavnost povodom rojstnega dneva cesarjevega. Svečanost, ki je bila — seveda — izključno nemška, je bila zaključena zvečer v bajno razsvetljeni dvorani velikega zdraviliškega poslopja s plesom. — Do 18. t. m. je došlo sem 2290 strak s 3360 osebami.

o Maribor, dne 19. avg. V zadnjem dopisu o učiteljskem koncertu, ki se je vršil v nedeljo dne 15. t. m. v lepi dvorani našega Narodnega doma ob razprodanih sedežih in ki je krasno

uspel, smo pozabili pohvalno omeniti gospico Milo Schreinerjevo, ki je oba dela Beethovenovega koncerta op. 61. izvajanega po g. Fr. Serajniku, spremljala na klavirju z vso sigurnostjo in tehnično spretnostjo. Storili bi veliko krivico, ko bi prezirali njeno odlično sodelovanje. Koncertni komadi za gosli so zloženi iz tisoč in tisoč drobnih, jako hitro se vrstečih pasaj in ritmika v posameznih stavkih se tako naglo menjava, kakor valovanje na vodi ob rahli in močnejši sapi. Da temu živahnemu postopu v stalnem taktu lahko sledi goslarjevo oko, roka s prsti in z lokom, treba mojsterske izvežbanosti, se umeje samo po sebi; nič manj sigurnosti treba onemu, ki spremlja mojstra goslarja, kajti njegova pozornost mora biti obrnjena na solista in na samega sebe, ki mora točno podrediti svojo igro prednašanju obligatnega temata. To vse je gospica Mila Schreinerjeva izvrstno pogodila, okrasivši samoigro na goslih s prikladnim sviranjem na klavirju. Vsa čast torej tudi njej! — Zakasnelo to poročilce je dopisniku ostalo v pe.esu, zato smatra za dolžnost, da dopolni danes, kar je v trenutku navdušenja in nujnosti nehote prezrl.

a Iz Ljutomera 18. avgusta. Izenadila nas je vest, da je prestavljen povsod priljubljeni in vobče spoštovani g. kaplan Tkavec. To je že pri nas stara pesem: kar je dobrega, se nam vzame, smeti pa ostanejo. Boj, katerega nam napoveduje knezoškof na ta način, bo postal nad njegovo pričakovanje oster! Odhajajočemu želimo vso srečo, bil je pošten duhovnik, kateri je užival splošno spoštovanje.

Danes se je tukaj slovesno obhajal cesarjev rojstni dan. Veteransko društvo iz Sv. Jurja nam je podalo jasen dokaz nezavednosti! Neglede na nemški komando, so se klatili samo po nemških gostinah, se bratili in hajlali z ljutom. nemškimi gasilci. Naravnost odurno pa je še bilo videti, kako je marširal načelnik roko v roki s tukajšnjim davkarskim slugom na čelu oddelka. Vse to je bilo rečeno — škandal! Dr. Korošec je lahko ponosen na narodnjake iz njegovega rojstnega kraja!

Zveza gasilnih društev je obhajala istočasno svojo petnajstletnico, gasilci so nastopili častno in strumno: vsa čast njim! Žalibog je uganjala neumne šarlatanerije dobroznana specialiteta ljutomerskih starih devic. Neki gasilec je namreč hotel podariti spominske medaljone tudi nekoliko trškim hčeram, ki so stale v bližini — naenkrat se pa zaleti tista stara relikvija v njega, češ: „tem ne, tem ne, te so sokolske, ne katoliške!“ — Tej osebi, ki sicer ni vredna, da bi se dalje z njo pečali, kličemo samo: Sram te bodi! Če ne boš skoraj mirovala, poklicali bomo desetletja za pričo tvoje „verne klerikalnosti“. Osobito, če ne bo kmalu izgubil v „Straži“ vsled tvojih brk, bomo ti enkrat z veliko laterno pod nos posvetili!

Naš „velespoštovani častiti“ Škamlec baje sedaj nič več ne pišejo v liste, ker se imajo veliko učiti za župnijski izpit, pravi brkasti šefaranžer kmečke zveze! Nam pa se le zdi, da hočejo ta častiti gospod iti kmalu „fehtat“, kakor svoj čas Sokol, in da radi tega tako pridno študirajo. Mi pa vemo, zakaj takih ljudij ne smemo podpirati, osobito, ko iz sosednjega okraja prosi obupno pomoči toliko ubogih rojakov, katerim je toča uničila vse na leta, kateri imajo preživeti sebe in deco in ne vedo, od ktere strani jim bo jutri usmiljena roka prinesla najpotrebnejšega živeža! Podpirajmo te uboge rojake, ne pa krmiti ljudij, ki podpore niso potrebni in tudi ne vredni!

a Zdravniški kongres v Budimpešti. Z ozirom na to, da se Rumuni in Slovenci ne udeležijo zdrav. kongresa v Budimpešti, so sklenili češki zdravniki, da se shoda sicer udeležijo, da pa bodo odklonili vsa vabila na bankete, pozdrave ali časti, ki bi izhajala od betjarske države ali pa od mesta Budimpešte.

Kranjske novice.

a Osebné vesti. Inženier Pavel Kobler, strojni komisar pri bos. herce drž. železnicah v Sarajevu, je imenovan inženjerjem pri glavni tobačni tovarni v Ljubljani. — V svrhu izdelanja šolskih knjig so dobili dopust glavni učitelj na učiteljsišču v Ljubljani dr. Val. Kušar in prof. na drž. gimnaziji v Kranju Fr. Komotar za šolsko leto 1909/10, ravnatelj II. drž. gimnazije Fr. Wiesthaler v Ljubljani pa za I. tečaj 1909/10. Wiesthalerja bo nadomeščal prof. dr. Bezjak.

a Slovenski umetniki. Prošli teden je bilo kupljenih zopet 6 slik na razstavi v Ljubljani. A. Zupanec „Zimski dan“, Ivan Vavpotič „Zima“, „Jablan“, „V strojnici“, „Rdeči tulipan“ in „Tolmun“. Razstava ostane še nekaj časa otvorjena. Žal, da ni mogel nekdo opustiti poškodovanja razstavljenih umotvorov, kakršno se je zgodilo na Zajčevem relifu: „Parisova sodba“.

a VI. redni letni občni zbor „Prosvete“ bo v soboto, dne 4. septembra t. l. v Ljubljani. Drevni red se pravočasno objavi. Odbor.

a V predvečerajsnji tajni seji občinskega sveta ljubljanskega sta bila imenovana zdravnik dr. Jernej Demšar in dr. Mavricij Rus šolskim zdravnikom za mestne šole.

a Iz šolske službe. Na ljubljanski državni realki službujoči profesor dr. Mandl je dobil v svrhu preureditve učnih knjig dopust za prvo polovico semestra 1909/1910.

a Vojaška godbe 27. pehotnega polka je v sredo popoldne prvič zopet igrala v Zvezdi po septemberskih dogodkih. Civilno občinstvo se tega koncerta ni udeležilo in če bi ne bilo častnikov s svojimi rodbinami ter uradniki s „Kranjske hranilnice“, bi bila godba svirala praznim klopem. Vkljub temu, da v Ljubljani ni človeka, ki bi mislil na kakšno demonstracijo, je bila vsa državna policija in vse orožništvo na nogah. V bližini Zvezde so švigali orožniški častniki in policijski uradniki, v Zvezdi sami pa je mrgolelo detektivov in redarstvenih konfidentov. Seveda so prvi koncert vojaške godbe v Zvezdi namenoma priredili baš na cesarjev rojstni dan, da bi takoj vsakega demonstranta spravili v luknjo radi zločina razžaljenja veličanstva. Toda na ta lim se jim ni obesil noben kalin.

a Avstrijski zakon veljajo menda za Slovane. „Alldeutsches Tagblatt“ od 19. t. m. poziva Nemce k poboju dunajskih Čehov, in list ni bil zaplenjen. Med drugim piše: „Ein paar kräftige Tatenhiebe des deutschen Bären und die tschechische Gefahr zerflattert in ihr Nichts... Deutsch reden oder Maul halten! Zakaj naši državni pravdniki ne opozore svojega dunajskega kolego na obstoječe postave.“

a Nemci in Slovenci. Nekaj časa sem je opažati po Ljubljani, da so slovenski lepaki vsi raztrgani, zlasti pa oni, ki so v narodnih barvah. Slovenske trobojnice, ki so bile ob plakatu za tabor narodnega delavstva, so bile na mnogih krajih vse pomazane. To so napravili nemčurji-kaziotje. Slovenci smo tudi v tem oziru pač naravnost občudovanja vredni potrpežljivci. Dan za dnevom se šopirijo

po ljubljanskih hišnih oglih nemški lepaki, ki vabijo na veselice nemških turnarjev, ki vabijo na prireditve nemškega šulferajna in Südmarke, a noben človek jim nič ne stori!

a Ciril-Methodova podružnica za občino Moste se bo ustanovila in kmalu bo vsa ljubljanska okolica vzorno organizirana za narodno obrambo. V zadnjem letu so se ustanovile štiri nove podružnice (Vič-Glince-Rožna dolina, ženska v Šiški, za Škofjico in za Posavje na Ježici.) Pretečeno soboto je bil ustanovni shod za novo podružnico za občino Moste (Udmat, Zelena jama, Moste). Shod je bil pri g. Peklaju z dokaj lepo udeležbo. O pomenu in namenu družbe je govoril potovalni učitelj Ante Beg. Zelo navduševalno je govoril tudi Jak. Lauter. Izvolil se je pripravljalni odbor, ki bo pridobival člane ter je porok, da bo podružnica prav dobro uspela.

Primorske novice.

Bazkol v laški liberalni stranki na Goriškem se poostruje. V soboto je podal demisijo kot deželni odbornik dr. Marani, prejšnji goriški župan in predsednik laškega liberalnega kluba v dež. zberu. V laško-liberalnem taboru velika poparjenost!

v Vollno razpoloženje na Goriškem. V klerikalni stranki se bojujeta pri določevanju kandidatov dve struji: starejša Gregorčičeva in struja mladih fanatikov, ki bi se tudi Gregorčiča radi otresli. V naprednih vrstah pa je, kakor povzemamo iz „Soče“, zavlada neka malodušnost in nezanimanje za volitve. Treba bo od naprednih strank ogromnega agitacijskega dela, da to malodušnost stro, da zanesejo sveže gibanje v svoje vrste, da se ne zgodi, kar se je zgodilo pri nas in na Kranjskem!

o Viteški križec Leopoldovega reda je podeljen dvorn. svetn. in policijskemu ravnatelju v Trstu pl. Manusiju.

Koroške novice.

o Veslarsko društvo „Albatros“ priredi vsako leto in tudi letos na 21. avgusta velikolep letni praznik na Vrbskem jezeru. Seveda vlada tudi letos splošno navdušenje za ta veseli dan. Na mnogoličnem vspredu so mnoge koroške narodne pesmi, kajpada, sedaj jih nazivajo „Kärntnerweisen“. Slučajno navzočemu Slovcu se bo srce veselja jokalo, ko bo čul slovenske mehke melodije čaščene od odličnega občinstva, a zopet se mu bo boli krčilo, ker pele se bodo v nemškem jeziku. Izrinili so nas, a pridržali so našo krasno pesem!

o Bolgarski kralj Ferdinand se je bavil nekoliko časa s svojim sinom, prestolonaslednikom Borisom v pogorju Velikega Zvonarja. Te dni je zapustil okolico Svete Krvi.

o Koroške Rlemanje? Nedaleč od Rožeka proti Dravi leži prijazna vas Št. Ilj na Koroškem. Že več let nastavljen je tam kot župnik g. Česky, rodoh Čeh. Hodil je še vedno svoja pota in posebno pri svojih predstojnikih ni bil priljubljen. Tudi v farah, kjer je služboval, se je skregal iz raznih vzrokov z župljani in s predstojniki, tako dolgo, da so ga kratkomalo suspendirali in končno odstavili. Prepovedali so mu opravljati duhovska opravila in to razglasili po vseh sosednih cerkvah. Toda g. Česky se za to ni zmenil. Nastopil je — kot bivši jurist precej dobro podkovan tudi v cerkvenih postavah — pot pritožbe in

— maševal naprej, če tudi je g. župnik Ražun po ukazu iz Celovca zahteval oddajo ključev. G. Česky se je najprej skliceval na to, da ni bilo pravega kanoničnega procesa in ne kanoničnega sodišča. Pritožba je šla na nadškofa v Solnogradu. Med tem pa je g. župnik Česky pridno vplival na svoje župljane. Nastali sta dve stranki, ki sta si v občini precej v laseh. Najbolj zanimivo je, da ena stranka imenuje drugo liberalno, ker ena stranka discipliniranemu župniku noče v cerkev, druga pa ne upošteva zapovedi in prepovedi škofa! Na slovesen način bi se morala zgoditi inštalacija novega g. župnika Hornbeka. Prišel je iz Celovca knezoškof sam s kancelarjem Vidovicem, novi župnik, nekaj neprijateljev g. Českega, nekaj radovednežev, iz Beljaka pa g. nadkomisar L. s precejšnjim številom žandarjev! Česar so se bali, to so dočakali. Pred cerkvijo in župniščem zbrali so se pristaši gosp. župnika Českega z njim v svoji sredi. Na poziv, da naj odda ključee, cerkveno premoženje in cerkev da odstopi in se spokori — odgovori župnik Česky, da je nedolžno obsojen, da sodbe ne prizna — da se je pritožil v Rim. Njegovi pristaši povedo isto. G. kancelar Vidovic skuša v posebnem govoru vernikom razjasniti, da so na krivi poti, da g. Česky ni več njih župnik, da nima več mašnikovih pravic itd. Toda kar se mogoče še nikdar ni zgodilo v tej cerkvi, glasno so ugovarjali župljani in glasno je protestiral g. Česky. Ne lepe besede, ne grožnje niso izdale ničesar — in gosp. škof je odšel s spremstvom užaljen v dno dpuše. G. nadkomisar se je postavil na stališče, da ni njegova stvar, izsiliti kako cerkveno dejanje, tem manj, ker stvar še ni dognana do konca. G. Česki bo župnikoval še naprej.

Po svetu.

d Češka socijalna demokracija in češka Šolska Matica. Na Kladnu na Češkem se je vršila 8. t. m. slavnost v korist češki Šolski Matici. Socijalno-demokratski list „Svoboda“ poroča o slavnosti, povdarja, da je imela lep uspeh in nadaljuje: „Socijalno-demokratsko organizirano delavstvo je sklenilo, ne da bi najmanj ravnalo proti svojemu socijalističnemu pričanju, da se udeleži te slavnosti, na kateri je hotelo dati in je dalo izraza svojemu globokemu interesu za zatiranje kulturne potrebe našega naroda.“ In pri nas?

o Tatinski prelati. Poroča se, da pometajo po odstavitvi armenskega patrijarha jeruzalemskega, ki je cerkvene blagajne znatno olajšal, po vseh uradih jeruzalemskega patrijarhata z velikansko metlo. Dan na dan odkrivajo nove tatvine svetih mož. Dočim je patrijarh ukradel par milijonov, uzamejo njegovi poddaniki, ki nimajo tako svetih in velikih redov, samo po nekoliko stotisočev. Cerkevni svet carigrabski se trudi potlačiti celo zadevo, ker bi se znalo dogoditi, da začne tudi med „dobrim, udanim, pravoslavnim ljudstvom vera pešati“.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

300 K — za meterski stot golding-hmelja.

z Žalec, dne 20. avg. (Izvirno poročilo „Hmeljarskega društva“ v Žalcu). Danes se je plačal golding-hmelj po 300 K za meterski stot. Iz Nemčije prihaja vedno več kupcev. Kupčija se nad vse živahno razvija.

„Kraljevo“ na Ogrskem.

z Budimpešta, 20. avg. Štefanov praznik so praznovali v glavnem mestu

na običajen način. Relikvije Štefana kralja so prenesli od cerkve sv. Žige v budimsko cerkev za kronanje, kjer so jih slovesno pokopali. Vojaška godba je zaigrala po generaldežarži običajni vrstici cesarske pesmi. Več mladih ljudi, ki je došlo iz Pešte z namenom, da demonstrirajo, je zapelo Košutovo himno. Policija jih je razgnala in demonstrante zaprla.

Sestanek ruskega carja s sultanom.

z Petrograd, 20. avg. Kakor se sliši, ne bode sultan osebno obiskal ruskega carja na polotoku Krimu, temveč bo poslal v Livadijo posebno odposlanstvo, da pozdravi carja. Sestanek carja s sultanom se bode vršil med potjo ruskega carja v Bosporu najbrže meseca decembra.

„Stavkokazi“ na Švedskem.

z Štokholm, 20. avg. Predsedstvo nesocijalističnih delavskih organizacij je razposlalo na posamezne organizacije okrožnico, v kateri pravi, da se je splošna stavka že v toliki meri razvila, da je ne more več odobravati in poziva delavstvo, da prime 23. avgusta zopet za delo.

Autonomija Krete.

z Carigrad, 20. avg. Nekateri diplomatični krogi so mnenja, da se za sedaj še ne bode razpravljalo o vprašanju antonemije za Kreto. S tem, da se je zadeva glede grške zastave uredila, je dobila Turčija popolno zadovoljstvo.

Cesar Franc Jožef na Bodenskem jezeru.

z Monakovo, 20. avg. Cesar Franc Jožef želi obiskati nemške vladarje ob Bodenskem jezeru ob priliki svojega obiska v Bregencu. 31. avg. se snide v Lindavi s princem Ludvikom kot namestnikom bavarskega princa-regenta, potem se poda v Friedrichshafen in otok Manau, kjer se snide z badenskim velikim vojvodom.

Pristop Rusinov „Slovanski jednotí“.

o Dunaj, 20. avg. Praški listi priobčujejo izjavo maloruskega poslanca dr. Lewickega, katera pravi, da se sicer pogajanja glede pristopa Malorusov k Slov. jednoti niso 18. avgusta še končala, a da ne obstoje več za priklopljenje Rusinov k Slov. jednoti nobene težkoče. S pristopom Rusinov bi štela Slov. jednota 145 mož.

Posvetovanje vseh čeških poslancev.

o Praga, Še pred konferenco nemških in čeških zastopnikov, glede delovanja v češkem dež. zboru se snidejo vsi češki poslanci v Pragi k skupnemu posvetovanju.

Čehi na Dunaju.

o Dunaj, 20. avg. Za nedeljo popoldne sklicujejo Čehi veliko demonstracijsko zborovanje proti nemškim surovostim v češki Narodni dom v 15. okraju. Govorita posl. Choc in Lisy. — Za različne intervencije itd. bo odslej stalno na Dunaju po jeden češki drž. poslanec. Prvi je na vrsti posl. Kalina.

Demonstracije na severnem Češkem.

d Gablonc, 20. avgusta. Tukaj so se vršile včeraj velike protičeške demonstracije. V nedeljo se bode otvoril ondotni Narodni dom z narodno slavnostjo, kar je seveda „razburilo“ nemške divjake. Nemški razbijači so hoteli kar demolirati Narodni dom, kar je pa zabranilo v prvi vrsti orožništvo; vendar pa se je posrečilo nekaterim Nemcem vdreti tik pred hišo. Tam je

baje nekdo iz hiše vrigel kamen med nje; s tem izgovorom je drla množica po mestu in pobila vsem češkim hišnim posestnikom šipe.

Tržne cene.

19. avgusta.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 19. avgusta:

Na tukajšnjem trgu je bil konzum popolnoma miren, le kupci so nekaj pokupili. Cene nespremenjene, le oves je za 5 vin. cenejši.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 31'50 za december 29'75, za marec 29'75, za maj 29'75. Tendence mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 26'60, nova kampanja K 23'20. Tendence mirna. — Vreme: deloma oblačno.

Budimpešta, 19. avg. Pšenica za oktober K 13'68, pšenica za april K 13'87, rž za oktober K 9'78, oves za oktober K 7'46, koroza za avgust K —, koroza za maj K 7'09, ogrščica za avgust K 13'80. Pšenice se več ponuja in tudi kupuje. Pšenica v efektivu za 5 vin. cenejša; promet 60 tisoč met. stotov. Drugo mirnejše. Termini so bili spočetka vsled slabega uradnega poročila o setvah trdni, a so vsled velikih ponudb oslabei. Vreme deloma oblačno.

Budimpešta, 19. avgusta. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 140 do 142 vin., mlade, srednje 142 do 144 vin., mlade, lahke 143 do 144 vin.; zaloga 28.595 komadov.

Prodajalko

in pridnega

trgovskega učenca

sprejme takoj tvrdka

And. Elsbacher, Laški trg
397 3-1

392 2-2 Pridnega

učenca

od dobrih starišev, sprejme takoj trgovec s specerijskim blagom. Ponudbe pod A. G. na upravo „Nar. Dnevnika“.

Radi bolezní se proda eno-nadstropna

hiša

z gospodarskim poslopjem, v kateri se nahaja dobro idoča gostilna in zaloga piva, v jako lepem, zdraviliškem in prometnem kraju na Kranjskem.

Naslov pove upravništvo „Nar. Dnevnika“.

389 4-3

Trgovski pomočnik

boljša moč se sprejme takoj v trgovino mešane stroke

L. Kuharič, Ormož.

390 3-3

